NAUČNÁ STEZKA - PO STOPÁCH STŘEDOVĚKÉ VESNICE HOL

Vítejte! Stojíte na východním okraji zaniklé středověké vesnice Hol u hráze bývalého rybníka Žák, který byl vypuštěn v roce 1842. Přečtěte si stručnou zprávu o historii této vsi a o archeologickém výzkumu, který zde proběhl v roce 2011. Podrobné informace najdete na webových stránkách stezky, na které se připojíte přes QR kód v dolní liště cedule, nebo na **http://hol.ujezdskystrom.info/b**

Dnes zaniklá ves Hol je v pramenech poprvé uváděna roku 1346. Toho roku, po smrti staroměstského patricije Meinlina Rokycanského, byly jeho rozsáhlé majetky rozděleny mezi jeho syny. Před tímto rokem náležela ves Hol, spolu s blízkými Kolodějemi a Chodovem, Meinlinovi a jeho bratru Václavovi. Další zprávy o vsi pocházejí z let 1349 a 1400, naposledy je Hol jako existující ves jmenován roku 1408, kdy jej spolu s dalšími vesnicemi jeho tehdejší majitel Martin Rotlev prodal svému bratru Johánkovi.

Roku 1437 je Hol zmiňován jen jako pustá osada „Hol villam desertam" a roku 1586 je v deskách zemských, v popise Kolodějského panství, uváděn v lese Fidrholci již jen Holský rybník. Kolem jeho hráze vedla hraniční cesta, procházející přibližně místem charakterizovaným jako „spáleniště". S velkou pravděpodobností se jednalo o dnešní areál zaniklé vesnice.

Zaniklá vesnice Hol byla doposud nejméně poznanou lokalitou v celém regionu. Nebylo známo ani její původní jméno a byla datována do období raného novověku, tj. na přelom 15. a 16. století. Archeologický průzkum, prováděný v r. 2011, měl za cíl určit stáří lokality, zmapovat zbytky staveb, dochovaných pod zemí a zodpovědět otázku způsobu zániku lokality.

Sonda archeologického výzkumu byla umístěna v severovýchodním nároží obytné budovy na parcele XVIII (objekt č. 182). Volba padla na stavbu, kterou lze charakterizovat jako průměrnou ve všech ohledech. Zvolené SV nároží poskytlo možnost nahlédnout jak do předpokládané obytné části domu, tak na dvůr usedlosti. V průběhu výzkumu však bylo zjištěno, že se ve skutečnosti nacházíme v hospodářském přístavku obytného domu směrem do návsi. Toto řešení je známo i z jiných středověkých vesnic.

Výběr keramických fragmentů z 1. poloviny 14. století, nalezených v zaniklé vesnici Hol.

archeologické práce na parcele XVIII

Lokalitu se podařilo především věrohodně datovat do vrcholného středověku (14. a 15. století) a vyvrátit tím názory staršího bádání, které lokalitu řadilo do raného novověku – dle předchozích výzkumů Dr. Justina V. Práška z r. 1923. Z artefaktů byly nalezeny základní formy dobových nádob: hrnec s uchem i bez ucha, zásobnice, džbán a zvonovité poklice. Nepodařilo se však získat podrobnější nová zjištění o způsobu zániku vesnice Hol. Nejpravděpodobnější je, že usedlost na parcele XVIII , případně i celá vesnice, byla opuštěna záměrně a s rozmyslem.

Archeologický odkryv zaniklé vsi Hol, známé též podle místního názvu „V Žáku", ji definitivně zařadil mezi nejcennější prameny pro poznání venkovského prostředí českého středověku.

Můžete se nyní přenést do 14. století a podle schematické mapky navštívit zaniklou vesnici Hol. Na třech vstupních tabulích získáte základní informace a na devíti stanovištích se dozvíte, jaký prvek právě na tom konkrétním místě archeologové objevili.

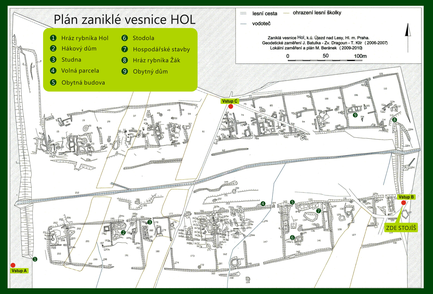
Naučná stezka Po stopách středověké vesnice Hol vznikla za spolupráce spolku Újezdský STROM a státního podniku Lesy České republiky, s. p. v Programu 2020. Odborným konzultantem projektu je archeolog Mgr. Michal Beránek.

konečný stav odkryvu na parcele XVIII

kresebný záznam konečného stavu odkryvu na parcele XVIII

www.lesycr.cz